

แหล่งเรียนรู้ : ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุ (ทุกระดับตำบล)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

แหล่งเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเวียงเทิง มีประธานศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุ นำโดย นายทองสุข คำขาลี และเทศบาลตำบลเวียงเทิง นำโดย นายชาญชัย พงษ์มณี รองนายกเทศมนตรีตำบลเวียงเทิง เป็นเจ้าภาพหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการทำงาน คือ ผู้สูงอายุในศูนย์การเรียนรู้ฯ จำนวน ๑๓๐ คน

เทศบาลตำบลเวียงเทิงกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จากข้อมูลมีผู้สูงอายุ (ช่วงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) จำนวน ๙๐๑ คน (ข้อมูล : Tcnap พ.ศ. ๒๕๕๗) ซึ่งคาดว่าในอนาคตจะเกิดเป็นสังคมผู้สูงอายุมากขึ้นหรือเพิ่มขึ้นเกินร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด กล่าวคือจะมีผู้สูงอายุ ๑ คน ในประชากรทุกๆ ๕ คน และประกอบกับในช่วงนั้นทางเทศบาลตำบลเวียงเทิงได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประเด็นด้านผู้สูงอายุ ทำให้มีการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ชื่อว่า “ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเวียงเทิง” เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗ และได้มีการดำเนินงานจนมาถึงปัจจุบัน

๑.๒ เส้นทางการพัฒนา

ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประเด็นด้านผู้สูงอายุ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ที่สนใจมาเข้าสมัครเรียน โดยในช่วงเริ่มต้นนั้นมีการจัดการเรียนการสอนเดือนละ ๑ ครั้ง หลังจากได้รับการตอบรับจากผู้สูงอายุด้วยดีและผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะให้มีการเรียนการสอนที่บ่อยขึ้น

จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากเดือนละ ๑ ครั้ง เป็นสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง โดยในช่วงเริ่มต้นนั้นยังไม่มี การทำหลักสูตรขึ้นอย่างเป็นทางการ แต่จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เข้ามาจัดการเรียนการสอน ซึ่งในช่วง นั้นจะมีเรื่องของสุขภาพ ได้แก่ โยคะเพื่อผู้สูงวัย รำไม้พอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมงานประดิษฐ์เพื่อการทำ รายได้เสริม ได้แก่ การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ ต่อมาได้ใช้ตลอดเตอร์ที่ไม่ถูกรางวัลในการทำแทนกระดาษ และสามารถ ขายได้จริงในงานฌาปนกิจ ปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีการประชุมคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้อ สำหรับผู้สูงวัย ให้สอดคล้องกับบริบทผู้สูงอายุในพื้นที่ โดยการนำของนายชาญชัย พงษ์มณี รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลเวียงเทิง (อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงเทิง เเทิงทำนุประชา) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุมี ความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมตัวเข้าสู่ผู้สูงอายุอย่างมีคุณค่า เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วย และการ ดูแลตัวเองเบื้องต้น เข้าถึงข่าวสารและสื่อต่างๆ ได้ สามารถปรับตัวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก และการ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีการเรียนการสอนทั้งเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีและการปฏิบัติ มีโครงสร้างหลักสูตร ๕ รายวิชา ปัจจุบันได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมทำกิจกรรมกับโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใกล้เคียง เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่าง ผู้สูงอายุกับเด็กในโรงเรียนเทศบาลตำบลเวียงเทิง และในชุมชนอีกด้วย

๑.๓ กระบวนการดำเนินงาน

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย โดยเชื่อมโยงทุนและศักยภาพในพื้นที่เพื่อเป็นข้อมูลในการ จัดการบริหารศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้ผู้สูงอายุเกิดการเรียนรู้และเกิดความเป็นเจ้าของศูนย์การเรียนรู้ฯ ร่วมกัน จากการมี การจัดตั้งโดยไม่มีโครงสร้างของโรงเรียน คือไม่มีผู้อำนวยการ ไม่มีครู ไม่มีนักเรียน มีแต่ผู้สูงอายุที่เป็นเจ้าของศูนย์ การเรียนรู้ฯ และทำกิจกรรมร่วมกัน โดยสร้างการเรียนรู้ การเรียนการสอนที่เกิดจากความต้องการของผู้สูงอายุเอง ให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้ฯ และมีการบูรณาการ ภาควิชาเครือข่าย เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุขอำเภอ ชมรมผู้สูงอายุ ฯลฯ ในการมาให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เป็น ประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในศูนย์การเรียนรู้ฯ

๒) จัดหาสถานที่ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและการทำงานของผู้สูงอายุ ซึ่งปัจจุบันคือ อาคารเรียน โรงเรียนเทศบาลตำบลเวียงเทิง และมีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งปัจจุบันมีนายทองสุข คำชาติ เป็นประธาน ศูนย์การเรียนรู้ฯ เพื่อเป็นตัวแทนของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมการประชุม ทำกิจกรรมด้านต่างๆ

๓) มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับตำบลอื่น ทำให้ผู้สูงอายุมีเพื่อนเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น และได้ เรียนรู้ความรู้ท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ด้วย

๔) มีการบัญชีรายรับรายจ่าย โดยมีตัวแทนผู้สูงอายุเป็นผู้รับผิดชอบ และมีการชี้แจงรายละเอียดให้กับ ผู้สูงอายุทุกๆ เดือน เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส และสร้างความมั่นใจให้กับผู้สูงอายุในศูนย์การเรียนรู้ฯ

๕) ประชุมเพื่อจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้สูงวัยขึ้น โดยนำหลักสูตรจากสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งทำให้เกิดหลักสูตร “**การเรียนรู้ สำหรับผู้สูงวัย (๑๔๔ ชั่วโมง) ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย เทศบาลตำบลเวียงเทิง**” มีโครงสร้างหลักสูตร ๕ รายวิชา ดังนี้

- รายวิชาที่ ๑ การดูแลสุขภาพที่จำเป็นของผู้สูงอายุ จำนวน ๒๗ ชั่วโมง โดยเน้นเรื่องการดูแลสุขภาพ ผู้สูงอายุแบบองค์รวมโดยเน้นให้ตระหนักในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วยและการดูแลตนเองเบื้องต้น ให้ครอบครัวรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ

- รายวิชาที่ ๒ นันทนาการและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๓๙ ชั่วโมง เช่น กิจกรรมการออกกำลังกายประกอบดนตรี กิจกรรมงานประดิษฐ์ กิจกรรมรำไม้พอง รำวงย้อนยุค ฯลฯ

- รายวิชาที่ ๓ การพัฒนาจิตสำหรับผู้สูงวัย จำนวน ๓๙ ชั่วโมง โดยเน้นในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และ วิธีการปฏิบัติตนเองตามหลักศาสนา เพื่อพัฒนาความคิดเกิดความมั่นคงทางจิตใจและสุขภาวะทางจิต

- รายวิชาที่ ๔ การใช้ชีวิตอย่างมีความสุขสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๒๔ ชั่วโมง โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ นอกสถานที่ เช่น การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง การออก เยี่ยมผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ด้วยตนเอง การใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างมีความสุข ฯลฯ

- รายวิชาที่ ๕ เทคโนโลยีการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๑๕ ชั่วโมง เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ เบื้องต้น การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบสมาร์ทโฟน (Smart Phone) ที่ถูกต้อง ฯลฯ

๖) ส่งเสริมการทำกิจกรรมความดี โดยผู้เรียนทุกคนจะมี “สมุดบันทึกความดี” ซึ่งเน้นให้มีการทำความดีใน ทุกๆ วันและบันทึกรายละเอียดลงสมุดเพื่อสะสมคะแนน ซึ่งจะมีเกณฑ์การให้คะแนนในกิจกรรมต่างๆ เช่น มาเรียนที่ ศูนย์การเรียนรู้ได้ ๑๐ คะแนน/ครั้ง บ้นจักรยานมาเรียนได้ ๑๐ คะแนน แยกขยะและนำขยะมารวบรวมขายได้ ๑๐ คะแนน/ครั้ง ฯลฯ ทั้งนี้จะรวมไปถึงการบริจาคทาน - ทำบุญ การร่วมงานบุญต่างๆ โดยได้รับความร่วมมือกับวัดต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ ในการเป็นสถานที่ให้ความรู้และทำกิจกรรมสร้างความดีสำหรับผู้สูงอายุ และในทุกๆ สัปดาห์ จะมีการมอบ ของรางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับผู้เรียนที่มีคะแนนความดีสูงสุด

๗) ผู้สูงอายุในศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย มีการลงพื้นที่ออกเยี่ยมผู้สูงอายุที่ติดบ้านและติดเตียง โดยการนำ สิ่งของอุปโภค - บริโภคไปมอบเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับผู้สูงอายุที่ติดบ้านติดเตียง นอกจากนี้ยังมีการนำ ผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นจากศูนย์ฯ เช่น ดอกไม้จันทน์ ไปช่วยเหลืองานศพในชุมชน และทางเจ้าภาพงานจะมีการมอบเงิน สวัสดิการกลับคืนให้กับศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัยต่อไป

๘) เกิดความเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่นที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน คือ แหล่งเรียนรู้การบริหารจัดการขยะ แบบครบวงจร, แหล่งเรียนรู้กลุ่มอาชีพเสริมเพิ่มเติมรายได้, แหล่งเรียนรู้กลุ่มร่วางย่อนยุค, แหล่งเรียนรู้โรงเรียน พอเพียง และแหล่งเรียนรู้กองทุนหลักประกันสุขภาพฯ

๑.๔ ผลที่เกิดขึ้น

๑) ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่เหมาะสม ทั้งสุขภาพกาย จิต สังคมและอารมณ์ สร้างเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่าง ผู้สูงอายุด้วยกัน มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

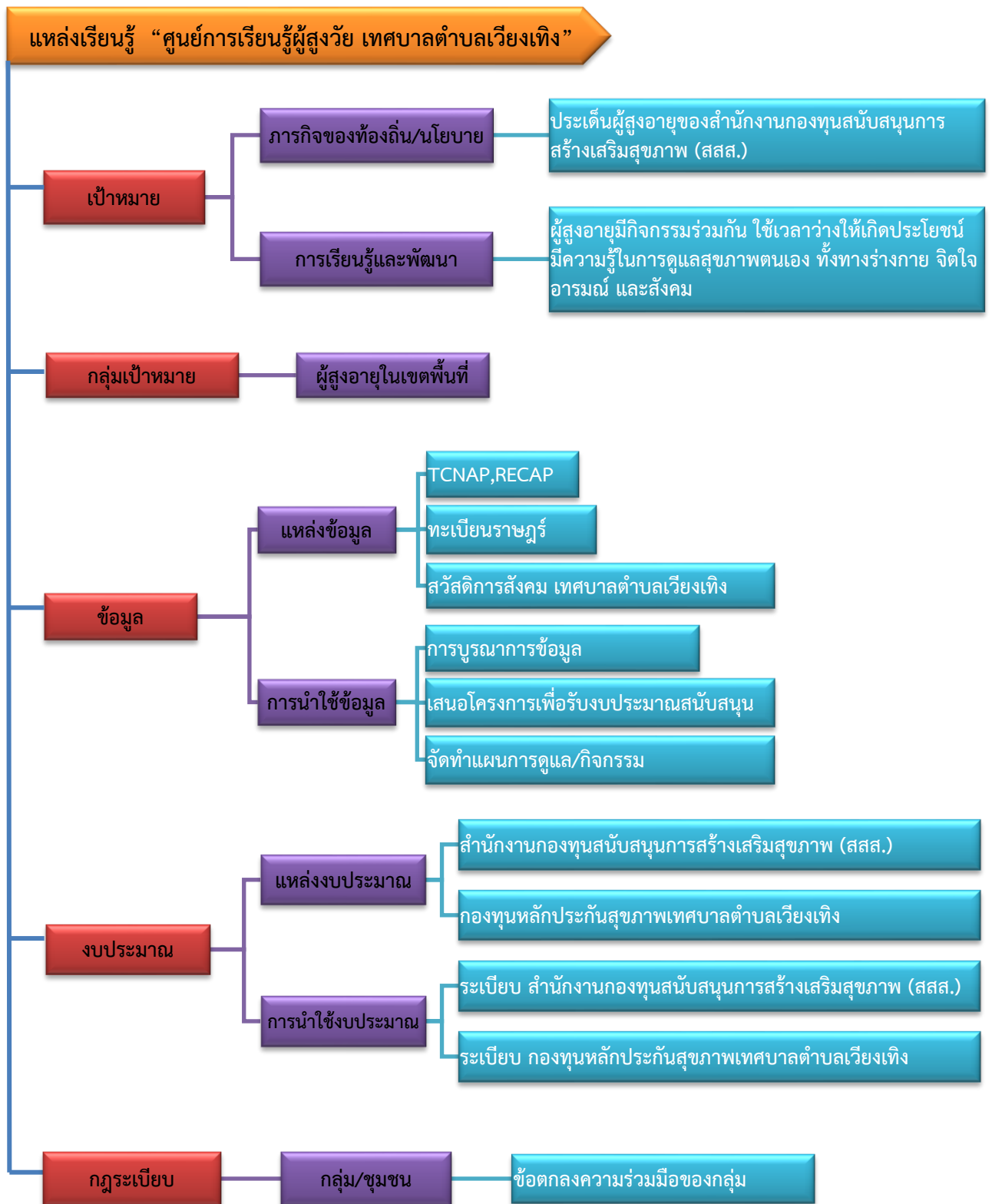
๒) มีการเรียนรู้ภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ และสามารถให้ความรู้กับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังสามารถแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกับผู้สูงอายุในพื้นที่อื่นได้

๓) ผู้สูงอายุที่ได้รับความรู้จากศูนย์การเรียนรู้ สามารถนำไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองได้

๑.๕ การขยายผลการดำเนินงาน

ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย เป็นสถานที่เตรียมความพร้อมให้กับผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างมีความสุข ทั้ง ๔ มิติ มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ที่เหมาะสม

๑.๖ Typology

ส่วนที่ ๒ กระบวนการเรียนรู้
๒.๑ ชื่อวิทยากรแหล่งเรียนรู้

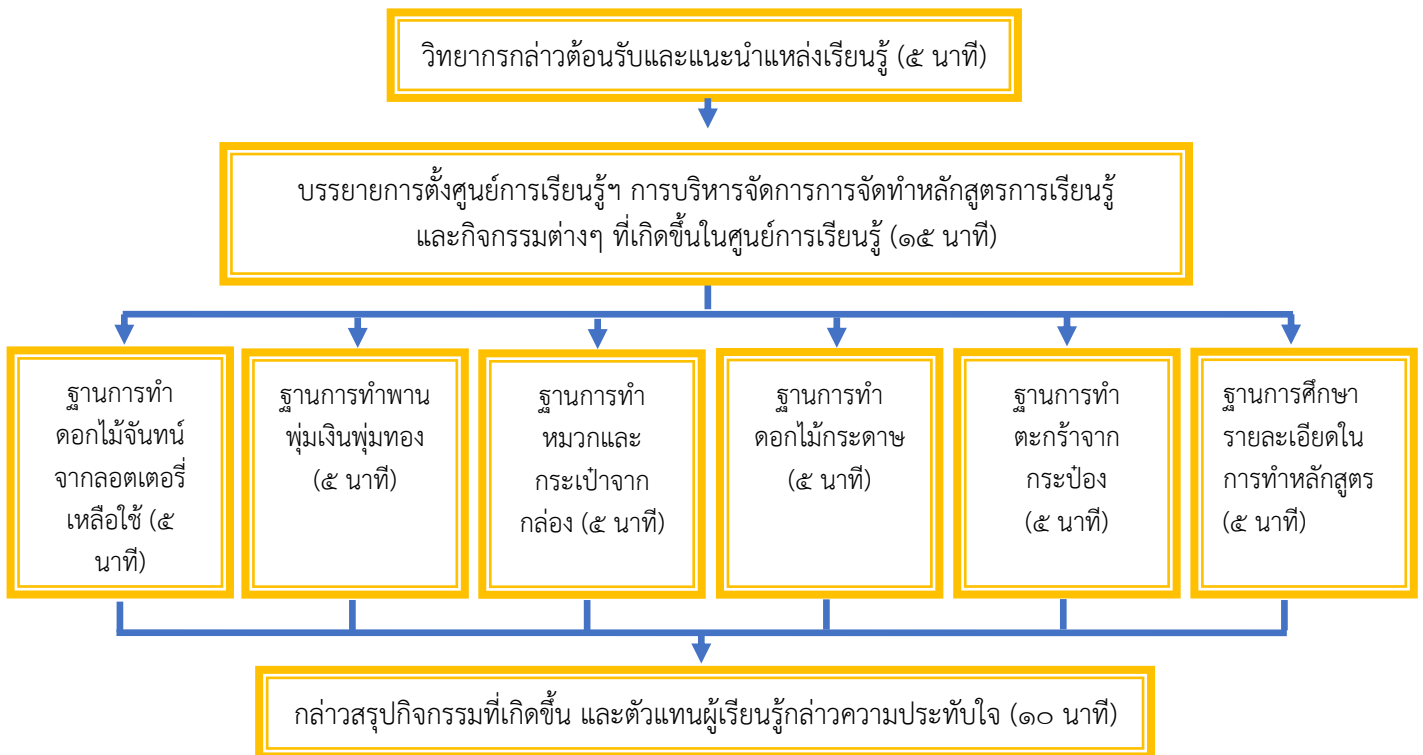
ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
๑. นายชาญชัย พงษ์มณี	รองนายกเทศมนตรีตำบลเวียงเทิง	๐๙๐-๔๗๒๓๔๗๒
๒. นายทองสุข คำชาลี	ประธานแหล่งเรียนรู้	๐๘๑-๘๘๕๕๑๙๙
๓. นางประทีน ฦ น่าน	คณะกรรมการแหล่งเรียนรู้	๐๘๖-๑๑๔๑๒๕๕
๔. นางกัลยาณี เวียงเกตุ	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	๐๘๖-๙๑๐๒๘๐๙
๕. นางเล็ก ใจนวล	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๖. นางบุญเรือน รอมสุข	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๗. นางศรีเรียบ เพชรราช	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	๐๘๐-๔๕๒๙๕๙๑
๘. นางศรีวรรณ โนราช	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๙. นางกิมเรียง เมืองอินทร์	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๑๐. นางคณิต นันตา	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๑๑. นางสาวทิตยา ปัญญายม	นวก.ประจำแหล่ง	๐๘๐-๑๓๓๖๕๕๐

๒.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) ผู้เรียนได้แนวคิดในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในพื้นที่ของตนเอง
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุ

๒.๓ กิจกรรมการเรียนรู้ (เวลาที่ใช้ ๖๐ นาที)

การเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเวียงเทิง ดังนี้

๒.๔ สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับแสดงประวัติความเป็นมา และรูปภาพกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้
- ๒) บอร์ด ไวเนล แสดงกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้
- ๓) วัสดุที่ใช้ประจำแต่ละงานในแต่ละฐานการเรียนรู้
- ๔) ไมโครโฟน/เครื่องขยายเสียง
- ๕) Timeline ศูนย์การเรียนรู้ฯ

๒.๕ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสร้างการเรียนรู้ (ผู้เรียนจำนวน ๒๐ คน)

- ๑) ผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร เช่น นายก อบต./เทศบาล
- ๒) ผู้นำ แกนนำ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ
- ๓) ผู้สนใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๔) เครือข่ายเทศบาลตำบลเวียงเทิง